

Miljøløftet

REFERAT

Vedlegg nr. 1

Styringsgruppen for Miljøløftet

Møte 7/2022 | **Klokkeslett:** 11.15 - 14.00 | **Dato:** 27.10.2022

Møtested: Grand Bergen, Nedre Ole Bulls plass 1

Saksbehandler: Aina Haugstad

Dato: 07.11.2022

	Navn	Part
<i>Møtedeltakere</i>	Ingrid Dahl Hovland	Vegdirektør
	Jon Askeland	Fylkesordfører, Vestland fylkeskommune
	Thor Haakon Bakke	Byråd, Bergen kommune
	Sara Sekkingstad	Ordfører, Alver kommune
	Siv Høgtun	Ordfører, Askøy kommune
	Trine Lindborg	Ordfører, Bjørnafjorden kommune
	Tom Georg Indrevik	Ordfører, Øygarden kommune
	Liv Signe Navarsete	Statsforvaltar i Vestland
	Anita Skauge	Fagdirektør, Jernbanedirektoratet
	Aina Haugstad	Sekretariatet, Miljøløftet
<i>Øvrige</i>	Morten Rannem	Statens vegvesen
	Tone Oppedal	Statens vegvesen
	Kristian Hella Bauge	Statens vegvesen
	Rune Haugsdal	Vestland fylkeskommune
	Håkon Rasmussen	Vestland fylkeskommune
	Dina Lefdal	Vestland fylkeskommune
	Anne Iren Fagerbakke	Bergen kommune
	Torild Hage	Jernbanedirektoratet
	Ørjan Raknes Forthun	Alver kommune
	Elin Helland-Jooste	Øygarden kommune
	Jannicke Sem-Onarheim	Bjørnafjorden kommune
	Kjell Kvingedal	Statsforvaltaren
	Anders Kjetland	Sekretariatet, Miljøløftet
	Kristoffer Sandvik Monsen	Sekretariatet, Miljøløftet
	Eva Mari Pettersen	Sekretariatet, Miljøløftet

Saksliste

Sak 59/22 Godkjenning av innkalling og saksliste

Merknader til dagsorden:

Jon Askeland (VLFK) ønsker å trekke sak 62/22.

Tone Oppedal (Statens Vegvesen) informerte om et brev oversendt fylkeskommunen som varsler tilbakehold av deler av belønningsmidlene for inneværende år. Hvilke poster og omfanget av disse blir informert om under sak 61/22.

Tom Georg Indrevik (Øygarden) understreket at deler av sak 68/22, som i dette møtet behandles som Bypakke Bergen-sak, berører byvekstavtalen. Øygarden ønsker å påvirke diskusjonen, men vil heller komme tilbake ved neste behandling, fremfor å endre dagsorden for i dag.

Vedtak: Innkalling og sakliste er godkjent.

Sak 60/22 Godkjenning av referat fra møtet i Miljøloftets Styringsgruppe 19.09.22

Vedtak: Vedlagt referat er godkjent.

Sak 61/22 Økonomirapportering for Miljøloftet per 2. tertial 2022

Tone Oppedal (Statens vegvesen) informerte om at staten har besluttet å holde tilbake 500 millioner i belønningsmidler til byvekstavtaler i de fire byområdene. 250 millioner av de tilbakeholdte midlene gjelder bergensområdet. I Bergensområdet blir belønningsmidler til byvekstavtaler benyttet til drift kollektiv (Skyss) og belønningsmidler til kommunene. Som kjent er oppbygning av fond problematisk for Staten. Rapporteringene til 2. tertial skulle danne grunnlaget for videre tiltak og det er nå konkludert med at det holdes tilbake 250 mill. Det at midlene holdes tilbake skal altså ikke påvirke aktiviteten i 2022, men størrelsen på fondet ved slutten av året. Brevet legges ved referatet, til orientering for omegnskommunene.

Eva Mari Pettersen (sekretariatet), presenterte resultatene for 2. tertial. For prosjektene i byvekstavtalen, viser prognosen et samlet mindreforbruk på om lag 610 millioner. Ettersom staten holder tilbake 250 mill., vil mindreforbruket reduseres til om lag 360 mill. Nye avvik på totalkostnad for enkeltprosjekt må håndteres i rulleringen av neste handlingsprogram. Nye merforbruk på sykkelstamveg Kristianborg-Bergen sentrum og Carl Konows-gate påvirker handlingsrommet til Bergen kommune på post 30. På Post 63 er alt utbetalt i år, og det blir ikke bedt om mer for 2023.

Bergen kommune uttrykte bekymring for kostnadsutviklingen på statlige prosjekter. Kommunen forstår at Staten holder tilbake midler, men presiserer at partene trenger forutsigbarhet og trygghet på at avtalen gjelder og at midlene vil komme i fremtiden. Vi må unngå at kommunene bremser sin planlegging. Ingrid Dahl Hovland (Statens vegvesen, møteleder) understrekte at det er god kostnadsstyring i Miljøloftet og at det er forståelse for at kommunene trenger tid for å få satt i gang de gode prosjektene. Vegvesenet presiserte at pengene er holdt tilbake, ikke trukket inn. Det blir viktig fremover å vise til god anvendelse og god kostnadsstyring. Hun etterspurte også at det fremover sammen med tertialrapportering også presenteres status for indikatorer og måloppnåelse.

Vedtak: Miljøloftets styringsgruppe tar innholdet i økonomirapporteringen per 2. tertial til orientering. Partene jobber med å redusere fondsoppbygningen og gjøre avklaringer der det er nødvendig for å redusere størrelsen på fondene. I innspill til handlingsprogrammet vil det fortsatt jobbes med å enda tydeligere legge vekt på realistiske fremdriftsplaner.

Miljøloftets økonomirapporteringsrutiner skal følges og videreutvikles for å sikre at tertialrapporteringen blir et godt beslutningsgrunnlag fremover. Sammen med tertialrapportering skal det presenteres status for indikatorer og måloppnåelse.

Sak 62/22 Skyss legg opp til auka bruk av belønningsmidlar på fond

Saken omhandler bruken av to fond: Belønningsmidler til drift kollektiv og Regjeringens bompengeforlik til reduserte billettpriser (sistnevnte er ubrukte tilskuddsmidler fra 2020).

Jon Askeland (VLFK) foreslo å trekke saken, ettersom det har blitt stilt spørsmål til om den foreslåtte bruken i vedlagte sak har identifisert de beste virkemidlene for å få opp kollektivbruken. Vedtaket fra 2020 er basert på det vi visste da, men dette kan ha endret seg, som for eksempel bruken av hjemmekontor og behovet for fleksible billettløsninger. Ettersom Staten har signalisert at de vil gi midler til de kollektivselskapene som selv tar grep, kan dette også være en grunn for å vurdere dette nærmere. Fylkesordføreren ønsker en faglig vurdering av alternative måter å bruke midlene på, men ser at det må reageres raskt, ettersom dette vil påvirke budsjettene for 2023.

Trine Lindborg (Bjørnafjorden) støttet disse refleksjonene og ba om at det vurderes mer fleksible billettløsninger. Morten Rannem (ØKV) understreket det statlige ønsket om at midler bør brukes og ikke opparbeides på fond, men samtidig er det ønskelig at pengene brukes fornuftig og med best mulig måloppnåelse. Bergen kommune viste til at man også i prioriteringsrådet har etterlyst en detaljering av hvordan disse midlene brukes og at det er ønske om å få delta i denne diskusjonen.

Mot slutten av møtet ble følgende vedtak foreslått og gitt tilslutning:

Vedtak: Styringsgruppa sluttar seg til Skyss sitt framlegg til bruk av belønningsmidlar til drift kollektiv for resten av avtaleperioden. Vedrørende kollektivtakster og bruk av tilskudd til reduserte billettpriser (MNOK 52), så tar fylkeskommunen saken vidare og ser på hva som er den beste bruken av midlene for å fremme kollektivbruk, enten det er takster på periodekort eller andre fleksible betalingsløsninger. Fylkeskommunen kommer tilbake til Miljøloftet når det er tatt en ny runde på hva som er den beste bruken av fondet.

Sak 63/22 Regjeringens forslag til statsbudsjett 2023

Tone Oppedal (Statens vegvesen) presenterte det som angikk Miljøloftet i regjeringens forslag til statsbudsjett. Alt i alt har Bergensområdet kommet bra ut, selv om ikke alle prosjektene som er spilt inn, får midler. Disse prosjektene må kanskje settes på vent. Det blir varslet at Staten vil evaluere tilskuddsordningen til byveksttalen. Tone presenterte også kort andre prosjekter i og rundt Bergen som påvirker trafikken, og som er omtalt i budsjettet.

Eva Pettersen (sekretariatet) utdypet hvordan forslaget vil påvirke Miljøloftet sin portefølje: vi har her fått et forslag om 1 mrd kr, mot vårt innspill på i underkant av 1,4. mrd. Det er ikke gitt løvvinger til nye prosjekter. Det største avviket er knyttet til Post 63 (50/50-ordningen), men dette er i hovedsak knyttet til at vi fikk midlene i 2022. Det er ikke gitt penger til første års løyving i seks prosjekter; to i hver av kommunene Bergen, Alver og Bjørnafjorden.

Vedtak: Styringsgruppen tar saken til orientering. Sekretariatet tar kontakt med partene for å få belyst de eventuelle konsekvensene manglende bevilgninger har for enkeltprosjektene i

porteføljen. Deretter legges det frem en sak for styringsgruppen hvor konsekvenser belyses, samt om det finnes ulike muligheter for å håndtere avvikene.

Sak 64/22 Oppfølging av kollektivprioritering på innfartsårer

Dette er en oppfølging av vedtak i forrige styringsgruppemøte (sak 55/22) hvor det ble bedt om at det ses nærmere på om noen kortsiktige tiltak/ piloter kan iverksettes i påvente av ferdig rapport. Her ble det vist til den eksisterende rapporten, som inneholder forslag til tiltak. Utdrag fra vedtaket: «Partene starter arbeid med pilotering av mindre tiltak og legger fram forslag i neste møte.»

Kristian Hella Bauge, SVV, presenterte. Det er tatt utgangspunkt i eksisterende rapport. Denne så ikke på fartsgrenser, og forslaget til piloter vil ha tilsvarende begrensinger. Rapporten hadde også hovedfokus på sørgående løp, hvor trafikksystemet i disse dager får store endringer gjennom åpning av E39 og Bybanens linje 2. Det anbefales ikke å starte pilot i dette området med det første. På litt sikt kan man vurdere andre typer feltreservasjoner. Det er ønskelig at man gjør en før-undersøkelse og lager exit-strategi. Trafikksikkerheten må også ivaretas.

Ingrid Dahl Hovland (Statens vegvesen, møteleder) er positiv til piloter og å teste nye løsninger. Jon Askeland (VLFK) viste til tilbakemeldinger fra bussjåførene om at elbilene nå blokkerer for bussene og at de har ønsket at sambruksfeltene blir tatt bort. Kollektivfelt bør være regelen. Han oppfordret også til at det blir jobbet med kollektivfremmende tiltak i arbeidsgruppene. Thor Haakon Bakke (Bergen) foreslo en bilateral dialog fremover for å avklare hva som er mulig innenfor gjeldende regelverk. Pilotene bør være del av oppdraget som blir gitt og at man ikke tar sikte på egne tiltak før dette.

Vedtak: Styringsgruppen viser til at fremkommelighet for kollektivtrafikken er svært viktig for å sikre god måloppnåelse og at det er ønskelig at det kommer på plass gode piloter for kollektivprioritering. Forslag til piloter skal innarbeides som en del av utredningen om kollektivprioritering på innfartsårene til Bergen, vedtatt i styringsgruppens sak 55/22 19. september. Redusert fart skal være del av utredningsoppdraget.

Sak 65/22 Mobilitetsuken

Anders Kjetland (sekretariatet) gav en oppsummering av mobilitetsuken 2022. Denne er en del av et internasjonalt fellesskap, med ulike tema hvert år. I år var temaet «better connections», som Miljøløftet oversatte til «heng saman». Mobilitetsuken er en viktig del i Miljøløftets aktivitetsplan med aktiviteter i alle kommuner.

Vedtak: Styringsgruppen tar saken til orientering.

Sak 66/22 Møterekke våren 2023

Det var noen møtedatoer som ikke passet, i tillegg til at flere av partene ikke ønsker at møtene har hovedvekt på fredager.

Vedtak: Sekretariatet kommer tilbake med nytt forslag til møterekke, basert på tilbakemeldingene i møtet.

Sak 67/22 Eventuelt byvekstavtale bergensområdet

Nye takster fra Ferde

Dette er en sak tilknyttet Bypakke Bergen, men det er ønske om å orientere bredt og saken meldes derfor til byvekstavtale bergensområdet: Jon Askeland (VLFK) varslet om at Ferde har sendt søknad til Vegdirektoratet om prisjustering av takstene i bypakke Bergen fra 1. januar 2023, og kunngjøringen skal komme minst fire uker før. Dette er i tråd med tidligere vedtak om hvordan prisjusteringer håndteres i bypakke Bergen (se sak 59/21 i styringsgruppen 8. oktober 2021). Siste prisjustering var 1. januar 2022. Brev som er sendt fra Ferde til Vegdirektoratet ble vist i møtet og sendes ut sammen med referatet.

Saksliste Bypakke Bergen

Sak 68/22 Mogleg handtering av overskridinga på Bybanen BT4

Håkon Rasmussen (VLFK) presenterte saken. Saken er en oppfølging av flere tidligere saker, og senest sak 52/22 i styringsgruppen den 19. september da vedtaket sier at «VLFK kjem tilbake med ei sak som viser sluttprognose og avvik fordelt etter finansieringskjelder». I møtet 19. september ble det også referatført at fylket skulle komme tilbake med forslag til hvordan avviket for Bybanen BT4 skulle håndteres.

Saken gir en prognose for avviket fordelt på de ulike finansieringskildene, samt et forslag til hvordan merforbruket skal håndteres. Saken er i dette møtet en orienteringssak, det skal deretter fattes vedtak i fylkesutvalget, før saken igjen løftes til Miljøloftets styringsgruppe hvor saken vedtas. Denne prosessen for å ivareta vedtak i fylket. Til å dekke deler av merforbruket foreslås det å benytte tilskuddet til bedre kollektivtilbud, hvor det ved årsslutt 2022 er 175 mill. på fond. Det har tidligere vært politiske saker med vedtak om å bruke tilskuddet til å forlenge bybanen til Spelhaugen, dersom mulig.

Bergen kommune sa at saken var godt belyst og at kommunen ikke har innvendinger til forslaget til fordeling av avviket i tråd med solidarprinsippet. Når det gjelder bruken av tilskudd til bedre kollektivtilbud, må saken behandles av bystyret, før Bergen kommune vil fatte vedtak i styringsgruppen for Miljøloftet. Sak om bruken av tilskudd til bedre kollektivtilbud skal ventelig opp i Bergen bystyre 14. desember.

Det er nødvendig med likelydende vedtak i Bergen kommune og fylkesutvalget før det kan fattes vedtak i Miljøloftet.

For å legge til rette for at midlene kan utbetales til Bybanen utbygging inneværende år, bør denne saken behandles i styringsgruppen i desember. Med oppsatt møteplan vil ikke dette være mulig. Det settes derfor opp et ekstraordinært møte for å behandle denne saken. Sekretariatet går i dialog med Vestland fylkeskommune for å finne ut når fylket trenger vedtak for å overføre midler fra fond til Bybanen utbygging, slik at dette skjer i regnskapsåret 2022.

Det ble videre diskutert status for bruken av tilskuddet til reduserte bompenger. Bergen kommune orienterte om at de har en sak til politisk behandling, hvor byrådet innstiller til bystyret å heller bruke tilskuddet til reduserte bompenger til bedre kollektivtilbud, slik

regjeringen åpner for. Konsekvensen blir da at takstene for nullutslippskjøretøy øker til det nivået (prisjustert) som var før de reduserte takstene som følger av tilskuddet til reduserte bompenger, ble innført.

Fylket på sin side orienterte om at administrasjonen har lagt frem en sak, der de ønsker at takstene for nullutslippskjøretøy heves til 50 % av grunntakst. Dette vil gi høyere takster enn det som ligger til grunn for byrådet i Bergen sitt forslag. Den politiske behandlingen i fylket avventer til Bergen kommune har fattet vedtak i saken. En eventuell endring i takstene, krever likelydende vedtak i bystyret og fylkestinget.

Vedtak: Styringsgruppa sluttar seg til at vidare prognose og sluttrekneskap av overskridingar følgjer solidarprinsippet for bompengar, kommunale bidrag og fylkeskommunale bidrag.

Styringsgruppa tek elles framlegg til inndecking til orientering. Avgjerd i saka vert fatta av styringsgruppa for Bypakke Bergen etter at Fylkesutvalet og Bergen Bystyre har hatt saka til handsaming.

Sak 69/22 Trafikk og inntekt

Tall for trafikkpasseringer og bompengainntekter presenteres regelmessig i styringsgruppen. Ragnhild Dalsbø, Vestland fylkeskommune, presenterer oppdaterte tall.

Utredningsarbeidet til arbeidsgruppen som jobber med bompengainntektene venter på beregninger av RTM. Disse er ventet tidlig i januar.

Vedtak: Styringsgruppen tar saken til orientering.

Sak 70/22 Eventuelt Bypakke Bergen

Orientering om at Ferde ønsker å prisjustere takstene ble presentert i forrige møte (byvekstavgift bergensområdet).